

Social- og sundhedsassistenter på sygehusene - en faglig ressource

Social- og sundhedsassistenter kan løse flere opgaver på sygehusene

Jeg møder ofte social- og sundhedsassistenter på sygehusene, der glade fortæller mig om, hvor mange udfordringer de møder på deres afdeling. Nogle giver patienterne medicin, andre deltager på stuegang sammen med lægen, og mange gør begge dele og meget mere.

Omvendt møder jeg også andre, som fortæller mig, at de ikke bruger deres kompetencer fuldt ud. Nogle gange er det fordi, en oversygeplejerske ikke vil give dem lov. Andre gange fordi, de selv føler sig usikre på, om de nu også er kompetente nok til at løse opgaven.

Det er på den baggrund, at vi i FOA har taget initiativ til denne undersøgelse. Vi har ønsket et klarere billede af, hvordan social- og sundhedsassistenternes kompetencer udnyttes på landets sygehuse, hvilke opgaver de udfører, og hvad der eventuelt bremser dem i at udføre flere.

Undersøgelsen viser, at langt de fleste social- og sundhedsassistenter både kan og vil udføre flere opgaver. En stor del får lov, men der er mange, der bliver bremset; enten af deres nærmeste leder eller af mangel på oplæring.

Ud fra et samfundsøkonomisk perspektiv kan det undre mig, at der ikke er mere fokus på anvendelsen af de kompetencer, som social- og sundhedsassistenterne besidder. Især på baggrund af den megen snak om manglen på sygeplejersker.

Men er det kun sygeplejersker, der mangler? Er det ikke snarere en mangel på personale med de rette kompetencer? En mangel som i nogle situationer vil handle om sygeplejersker og i andre om social- og sundhedsassistenter.

Ville behovet for flere sygeplejersker ikke afbødes, hvis flere af de opgaver, de i dag udfører, blev varetaget af social- og sundhedsassistenterne?

Denne rapport viser, at sygehusene kan få mere gavn af social- og sundhedsassistenterne, end det er tilfældet i dag. Hvorfor så ikke efterspørge flere social- og sundhedsassistenter, der er hurtigere at uddanne og derfor hurtigere kan komme i anvendelse?

Lad os udnytte potentialet! Det kan kun være til gavn for patienterne.

Karen Stæhr
Sektorformand for Social- og sundhedssektoren,
FOA – Fag og Arbejde
Januar 2007

1. Indledning

"Her kan vi bruge alt det, vi har lært," siger Laila Jensen. Hun er social- og sundhedsassistent på gerontopsykiatrisk afdeling på Hillerød Sygehus. Her starter en typisk arbejdsdag med, at hun giver patienterne medicin. Det kræver pædagogisk og psykologisk kompetence, ud over selvfølgelig viden om medicin. Så følger den basale pleje. Senere er der tværfaglig kontakt til eksempelvis ergoterapeut og fysioterapeut, kontakt med de pårørende, der ofte har brug for meget støtte, og ind i mellem er Laila Jensen også i kontakt med kommunen.

Laila Jensen er en af de social- og sundhedsassistenter, der i vidt omfang får lov til at anvende sine kompetencer inden for sygehusvæsenet. Og der er flere som hende. Det viser denne undersøgelse af social- og sundhedsassistenternes arbejdssituation på sygehusene, som FOA – Fag og Arbejde har foretaget. Der er rigtig mange social- og sundhedsassistenter rundt omkring på landets sygehuse, som udfylder en lang række forskellige funktioner i deres arbejde – for eksempel stuegang, medicingivning, apotekbestillinger og terapeutiske samtaler.

Undersøgelsen tegner konturerne af et potentiale, som fremtidens sundhedsvæsen kan få stor gavn af. Med en stigning i andelen af ældre står samfundet over for en øget efterspørgsel efter sygehusydelse og en mindre arbejdsstyrke til at levere den. En del af løsningen på den udfordring kan være en bedre anvendelse af social- og sundhedsassistenternes kompetencer.

For social- og sundhedsassistenterne både kan og ønsker at udføre flere arbejdsopgaver. De er generelt glade for deres arbejdsplads, og de udtrykker et bredt ønske om videreuddannelse. Social- og sundhedsassistenterne udgør med andre ord en ressourcefuld faggruppe, som er både kompetent til og motiveret for at gøre en forskel ude på landets sygehuse.

1.1. Undersøgelsens formål

Der har været social- og sundhedsassistenter på sygehusene siden 1992. Social- og sundhedsassistenternes rolle har ofte været i fokus - særlig i forhold til sygehusområdet. Dette er blevet forstærket i forbindelse med strukturreformen og overgangen fra amter til regioner. Samtidig står samfundet over for et stigende antal ældre, hvilket både vil medføre en større efterspørgsel efter sygehusydelse og et fald i arbejdsstyrken på lidt længere sigt. Den manglende arbejdskraft har været med til at sætte fokus på opgaveudvikling og opgaveglidning mellem faggrupper – og i den forbindelse bliver social- og sundhedsassistenternes rolle ofte diskuteret.

FOA har på den baggrund ønsket at undersøge, hvorledes social- og sundhedsassistenter, der som Laila Jensen er ansat på landets sygehuse, oplever udviklingen i deres job, deres udviklingsmuligheder og fremtidsønsker, deres muligheder for at udfolde deres faglighed m.m.

Det primære formål med undersøgelsen har været:

- * At få indblik i opgaverne og opgaveudviklingen for social- og sundhedsassistenter
- * At få indblik i social- og sundhedsassistenternes ønsker til fremtidig beskæftigelse
- * At få kendskab til social- og sundhedsassistenternes kompetenceudviklingsplaner og -muligheder
- * At undersøge, hvorledes andre faggrupper spiller ind på social- og sundhedsassistenters arbejdsforhold
- * At få kendskab til, på hvilke sygehusafdelinger social- og sundhedsassistenterne er beskæftiget.
- * At undersøge, hvordan social- og sundhedsassistenterne ser på mulighederne for at rekruttere nye medarbejdere til deres afdeling

1.2. Undersøgelsens hovedresultater

På Amtssygehuset i Gentofte har Gerd Hansen travlt. Hun er social- og sundhedsassistent på øre-, næse- og halskirurgisk afdeling og følger patienterne hele vejen. Hun klargør operationsstuen til den første patient og assisterer kirurgen ved operationen, enten alene eller sammen med en kollega. Hun håndterer medicinen, giver kirurgen væv, når han skal bruge det, og efter operationen kører hun patienten til opvågning. Det er også Gerd Hansen og de to andre social- og sundhedsassistenter, som bliver spurgt til råds om meget af afdelingens avancerede udstyr, bl.a. 3D-videokameraer og laserapparater. Og hun har lyst til mere: "Jeg vil gerne tilegne mig flere kompetencer. Jeg er i gang med en lederuddannelse, så på sigt kunne jeg godt se mig selv i en lederfunktion på afdelingen."

Ligesom Gerd Hansen ønsker et flertal af social- og sundhedsassistenterne på landets sygehuse at påtage sig flere arbejdsopgaver. Og ligesom Gerd Hansen er langt de fleste glade for at arbejde på sygehuse og vil gerne fortsætte deres karriere i sygehusvæsenet mindst fem år ud i fremtiden. Således ønsker seks ud af syv at være ansat på deres nuværende arbejdsplads om fem år. Det er en meget høj andel, hvis man sammenligner med tilsvarende tal fra eksempelvis ansatte FOA-grupper i den kommunale ældrepleje.

Stuegang, medicingivning, apotekbestillinger og terapeutiske samtaler er nogle af de opgaver, som mange af social- og sundhedsassistenterne allerede udfører, og som endnu flere er interesserede i at udføre i fremtiden. Der ligger således et stort potentiale og venter. Hvis man fra ledelsessiden formår at udnytte dette potentiale, vil det kunne være med til at øge sygehusenes fleksibilitet og kapacitet. Social- og sundhedsassistenterne er klar til at løfte opgaven.

- Social- og sundhedsassistenterne mener, at de kan udføre mange flere arbejdsopgaver:
  - Over halvdelen går i dag stuegang, mens resten gerne vil, men mangler oplæring eller ikke må for deres chef.
  - To ud af tre udleverer medicin til patienterne, mens resten gerne vil, men enten mangler oplæring eller ikke må for deres chef.
  - To ud af fem udfører bestillinger af medicin på apotekerne, mens resten gerne vil, men mangler oplæring eller ikke må for deres chef.
  - To ud af tre udfører terapeutiske samtaler med patienterne, mens resten gerne vil, men enten mangler oplæring eller ikke må for deres chef.
- Langt flere social- og sundhedsassistenter i psykiatrien går stuegang end dem, der er ansat på de somatiske sygehusafdelinger.
- Social- og sundhedsassistenterne oplever generelt god opbakning fra deres nærmeste ledere. Dog føler to ud af fem, at oversygeplejersker og ledende sygeplejersker bremser social- og sundhedsassistenternes muligheder på arbejdspladsen.
- Der er næsten enslydende positive vurderinger af opbakningen fra kolleger uanset faggruppe.
- Social- og sundhedsassistenterne er opmærksomme på deres egen indflydelse på arbejdspladsen. Således siger halvdelen, at de selv kan gøre mere for at forbedre egne arbejdsforhold

1.3. Rapportens opbygning og de enkelte afsnits hovedkonklusioner

Rapporten er, ud over indledningen, inddelt i seks hovedafsnit med følgende hovedkonklusioner:

2. "Hvilke opgaver varetager social- og sundhedsassistenter?" ser på en række opgaver for social- og sundhedsassistenterne og forskelle i varetagelsen af opgaverne. De vigtigste konklusioner i kapitlet er, at social- og sundhedsassistenterne meget gerne vil udføre flere

arbejdsopgaver. Hver tredje social- og sundhedsassistent kan udføre opgaver, hun ikke varetager i dag, hvis hun enten får lov eller modtager oplæring. Der er tale om opgaver, som en betydelig del af hendes social- og sundhedsassistentkolleger allerede på nuværende tidspunkt varetager.

3. "Social- og sundhedsassistenteres ønsker om fremtidig ansættelse" viser med stor tydelighed, at social- og sundhedsassistenter ønsker at være ansat på sygehusene fremover.
4. "Opbakning og barrierer" præsenterer social- og sundhedsassistenternes vurdering af den opbakning, de får fra de forskellige grupper, der er ansat på sygehusene, samt de svar, som social- og sundhedsassistenterne har afgivet omkring de barrierer, de ser for deres udvikling. Generelt oplever social- og sundhedsassistenterne god opbakning fra deres ledere, men en del peger på, at de selv er for dårlige til at udnytte den opbakning, de får. To ud af fem peger dog på, at oversygeplejersker bremser social- og sundhedsassistenternes muligheder på arbejdspladsen. Halvdelen af social- og sundhedsassistenterne mener, at de selv kan gøre mere for at fremme deres situation på arbejdspladsen.
5. "Kompetenceudvikling og efteruddannelse for social- og sundhedsassistenter" redegør for social- og sundhedsassistenternes kompetenceudviklingsplaner, brug af MUS-samtaler samt de efteruddannelsesaktiviteter, som social- og sundhedsassistenterne har deltaget i inden for de seneste tre år. To ud af tre social- og sundhedsassistenter får opbakning fra nærmeste leder til uddannelse og faglig udvikling. Intern uddannelse er den mest hyppige uddannelsesform. Mere end hver anden har deltaget i intern uddannelse inden for de seneste tre år. Tre ud af fem svarer, at der er en kompetenceudviklingsplan for social- og sundhedsassistenter på arbejdspladsen.
6. "På hvilke afdelinger er social- og sundhedsassistenterne ansat og hvordan ser beskæftigelsesudviklingen ud?" redegør for på hvilke sygehusafdelinger social- og sundhedsassistenterne er ansat. Der ses endvidere på, hvorledes faggruppebevægelserne er fordelt på afdelingstyper. Antallet af social- og sundhedsassistenter på sygehusene har de seneste år været stigende. Men det er sket samtidig med, at antallet af sygehjælpere og plejere har været faldende. Når man ser på alle tre grupper under ét på sygehusene, har der været et samlet fald de seneste år. Det er sket i en periode, hvor det samlede antal ansatte på landets sygehuse har været stigende. De fleste social og sundhedsassistenter arbejder på det somatiske område (tre ud af fire), og en fjerdedel arbejder på det psykiatriske område.
7. "Rekruttering": Social- og sundhedsassistenterne er blevet spurgt om, hvorledes rekrutteringssituationen er for deres afdeling. Tre ud af fire mener, at det er let at få fat på social- og sundhedsassistenter, når der er ledige stillinger inden for somatikken. To ud af tre peger på, at det er let at skaffe social- og sundhedsassistenter, når der er ledige stillinger inden for psykiatrien.

1.4. Bilag til rapporten

Rapporten indeholder to bilag:

Bilag 1 beskriver de metodiske overvejelser og analysemetoder.

Bilag 2 indeholder de spørgsmål, der er udsendt til social- og sundhedsassistenterne.

1.5. Om undersøgelsen

Undersøgelsen beskæftiger sig med social- og sundhedsassistenternes arbejdssituation på sygehusene og er foretaget af FOA - Fag og Arbejde. Dataindsamlingen er foretaget i foråret 2006, og undersøgelsen er afsluttet i december 2006.

Undersøgelsen er udarbejdet på baggrund af 581 besvarelser fra erhvervsaktive social- og sundhedsassistenter ansat på sygehusene. Svarprocenten er på 38 procent. Undersøgelsen er gennemført som en postundersøgelse.

Deltagerne i undersøgelsen er repræsentative, hvad angår alder og geografi, og er i øvrigt tilfældigt udvalgt blandt de FOA-medlemmer, som i foråret 2006 opfyldte kriterierne for at medvirke.

En mere uddybende metodebeskrivelse kan ses bagerst i rapporten.

2. Social- og sundhedsassistenternes opgaver på sygehusene

Social- og sundhedsassistenterne er ansat på mange forskellige afdelingstyper på sygehusene. Det er derfor naturligt, at social- og sundhedsassistenterne udfører en bred vifte af opgaver. I undersøgelsen er der spurgt til de mest almindeligt forekommende opgaver, og i hvilket omfang de løses af social- og sundhedsassistenter og om der er sket ændringer i opgavevaretagelsen. Der er også spurgt til, om social- og sundhedsassistenterne ønsker nye arbejdsopgaver.

De vigtigste konklusioner i afsnittet er:

- Social- og sundhedsassistenter vil meget gerne udføre flere arbejdsopgaver.
- Social- og sundhedsassistenter vil med oplæring kunne udføre flere arbejdsopgaver.
- En del social- og sundhedsassistenter mener, at der er arbejdsopgaver, de gerne vil udføre, men ikke må udføre.
- Hver tredje social- og sundhedsassistent kan udføre opgaver, hun ikke varetager i dag, hvis hun enten får lov eller modtager oplæring. Der er tale om opgaver, som en betydelig del af hendes social- og sundhedsassistentkolleger allerede på nuværende tidspunkt varetager.
- Hvis ledelsen griber denne udfordring og løser den, kan mange flere opgaver varetages af social- og sundhedsassistenter. Det vil skabe større fleksibilitet på sygehusene og øge kapaciteten på sygehusene.

Alle social- og sundhedsassistenter angiver, at opgaver som omsorg og pleje er indeholdt i deres arbejdsdag. Pleje og omsorg er kerneopgaven for social- og sundhedsassistenter og varetages af alle de adspurgte i forskellige sammenhænge.

Når der spørges ind til viften af mulige opgaver for social- og sundhedsassistenter, tegner der sig et noget mere forskelligartet billede af arbejdsopgaverne. I det følgende trækkes opgaver omkring stuegang, medicingivning, apoteksbestillinger samt terapeutiske samtaler frem. Dette er opgaver, der på en lang række arbejdspladser har været diskussioner om, hvilke faggrupper skal varetage.

Social- og sundhedsassistenterne er blevet spurgt i forhold til en vifte af opgaver om de:

- Udfører dem
- Har udført dem, men må ikke længere
- Vil gerne udføre i fremtiden, men mangler oplæring
- Vil gerne udføre, men må ikke

2.1. Stuegang: Mange vil gerne udføre opgaven, men må ikke eller mangler oplæring

Stuegang er en central del af arbejdsgangene på et sygehus. En meget stor del af arbejdet på et sygehus er orienteret omkring stuegangen. For rigtig mange social- og sundhedsassistenter har der været - og er der - et ønske om at deltage i stuegangen.

Undersøgelsen viser, at mere end halvdelen af social- og sundhedsassistenterne går stuegang (se tabel 1). Hver femte (19 procent) mener, at de kan gå stuegang, hvis de blot modtager oplæring, mens en fjerdedel (24 procent), gerne vil, men ikke må udføre denne funktion.

Svarene omkring stuegang afspejler altså, at rigtig mange social- og sundhedsassistenter gerne vil varetage flere opgaver og er klar til at indgå i nye sammenhænge med oplæring.

Tabel 1. Stuegang

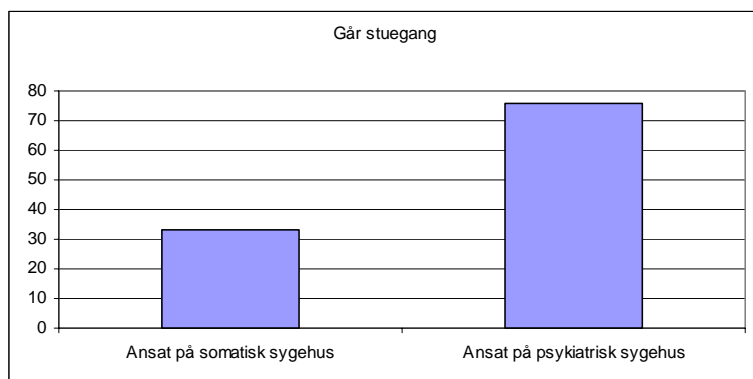
	Udfører	Har udført, men må ikke længere	Vil gerne udføre i fremtiden, men mangler oplæring	Vil gerne udføre, men må ikke
STUEGANG	54 %	3 %	19 %	24 %

2.2. Stuegang: Forskelle mellem somatikken og psykiatrien

Stuegang er i nedenstående figur 1 gennemgået nøjere, idet denne funktion er valgt som eksempel på en vigtig arbejdsopgave, der varetages forskelligt.

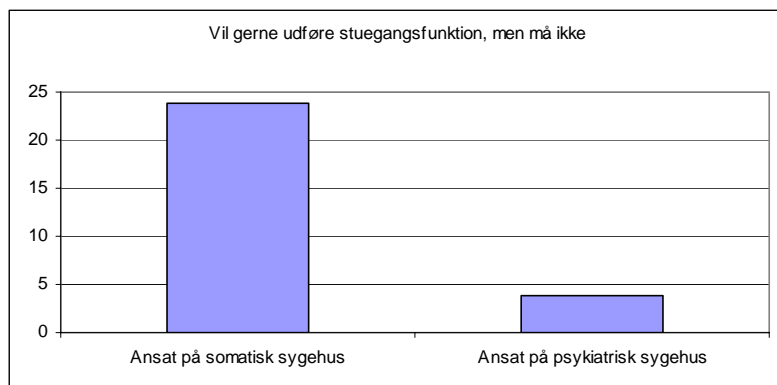
Figur 1 viser, at der er stor forskel på, hvor meget social- og sundhedsassistenterne går stuegang på henholdsvis de somatiske sygehuse og de psykiatriske sygehuse. Tre ud af fire (76 procent) social- og sundhedsassistenter på de psykiatriske sygehuse går stuegang. En ud af tre (33 procent) social- og sundhedsassistenter på de somatiske sygehuse går stuegang.

Figur 1. Går stuegang (procent)

Til spørgsmålet om hvorvidt social- og sundhedsassistenterne ønsker at gå stuegang, men ikke må, er der ligeledes betydelig variation mellem de ansatte indenfor henholdsvis psykiatri og somatik. Hver fjerde (24 procent) social- og sundhedsassistent inden for somatikken har et ønske om at gå stuegang, men må ikke. Det tilsvarende tal for social- og sundhedsassistenterne i psykiatrien er kun 1 ud af 25 (4 procent) (se figur 2).

Figur 2. Vil gerne udføre stuegangsfunktion, men må ikke (procent)

2.3. Medicingivning, apoteksbestillinger, terapeutiske samtaler: En del mangler oplæring eller må ikke (procent)

Tabel 2 viser et forskelligartet billede af social- og sundhedsassistenternes opgaver på de enkelte arbejdspladser. På nogle arbejdspladser må social- og sundhedsassistenterne give medicin, på andre må de ikke. Samme billede gælder opgaver som apoteksbestillinger og terapeutiske samtaler.

Der tegner sig også et billede af en faggruppe, der meget gerne vil varetage flere arbejdsopgaver.

Mellem 10 og 17 procent af social- og sundhedsassistenterne vil gerne varetage opgaver indenfor medicingivning, apoteksbestillinger, og terapeutiske samtaler, men mangler oplæring, (se tabel 2). Der er her et stort potentiale for social- og sundhedsassistenternes ledere til at bruge medarbejdernes ressourcer bedre.

Mellem 13 og 37 procent af social- og sundhedsassistenterne vil gerne varetage opgaver indenfor medicingivning, apoteksbestillinger, og terapeutiske samtaler, men oplyser, at de ikke må (se tabel 2).

Tabel 2. Eksempler på opgaver (procent)

	Udfører	Har udført, men må ikke længere	Vil gerne udføre i fremtiden, men mangler oplæring	Vil gerne udføre, men må ikke
MEDICINGIVNING	68 %	4 %	10 %	17 %
APOTEKSBESTILLINGER	41 %	4 %	17 %	37 %
TERAPEUTISKE SAMTALER	68 %	1 %	17 %	13 %

På hver enkelt arbejdsplads fastlægges faggruppernes arbejdsområder. At social- og sundhedsassistenterne på en række arbejdspladser ikke må udføre bestemte opgaver er således en lokal ledelsesmæssig beslutning. På nogle arbejdspladser fungerer det hensigtsmæssigt, mens det på andre ikke fungerer hensigtsmæssigt i forhold til brug af de menneskelige ressourcer og i forhold til udvikling af effektive arbejdsgange. Der vil også her på en række arbejdspladser være muligheder for at udvikle og anvende social- og sundhedsassistenternes ressourcer bedre.

Tabel 2 viser også, at en lille gruppe social- og sundhedsassistenter har fået frataget opgaver, som de tidligere har varetaget. Det gælder for ca. 1 ud af 23 (op til 4 procent) social- og sundhedsassistenter.

3. Social- og sundhedsassistenternes ønsker om fremtidig ansættelse

Social- og sundhedsassistenter ønsker fortsat at være ansat på sygehusene. Deres svar på, hvor de ønsker at være om fem år er helt markante.

Den vigtigste konklusion i afsnittet er:

- At social- og sundhedsassistenterne ønsker at være på deres nuværende arbejdspladser også i fremtiden.

3.1. Om fem år forventer de fleste fortsat at være sygehusansat

Når man spørger social- og sundhedsassistenterne om, hvor de tror, at de er ansat om fem år svarer de fleste, at de fortsat forventer at være sygehusansat (se tabel 3).

Omkring tre ud af fire forventer, at de om fem år fortsat er sygehusansatte. Heraf er der henholdsvis 10 procent og 6 procent, der skønner, at de fortsætter deres ansættelse i en anden sygehusafdeling.

3 procent forventer at være beskæftiget i en kommunal ældrepleje, 4 procent i et andet jobområde, 7 procent er ikke længere på arbejdsmarkedet og 2 procent i de nye kommunale sundhedscentre.

Tabel 3. Arbejdsplads om fem år (procent)

	På samme arbejdssted hvor jeg arbejder nu	I en anden afdeling på et somatisk sygehus	I en anden afdeling på et psykiatrisk sygehus	I ældreplejen i en kommune	I et andet jobområde, der ligger helt uden for mit fag	Jeg er ikke længere på arbejdsmarkedet	I de nye lokale sundhedscentre	Andet
Realistisk set tror jeg, at jeg om fem år er i job - i pct.	60 %	10 %	6 %	3 %	4 %	7 %	2 %	8 %

3.2. Kun fjorten procent ønsker ikke at være på deres nuværende arbejdsplads om fem år

Kun 14 procent ønsker ikke at være ansat på deres nuværende arbejdsplads om fem år (se tabel 4). Det er meget få, hvis man sammenligner med tilsvarende tal fra eksempelvis ansatte FOA-grupper i den kommunale ældreplejen, her svarer mere end to ud af fem, at de ønsker anden ansættelse.

En del af forklaringen på, at 14 procent angiver, at de ikke ønsker at være beskæftiget på deres nuværende arbejdsplads om fem år er, at disse personer fratræder på grund af alder (7 procent). Dette understreger blot, det meget stærke ønske, som social- og sundhedsassistenterne har om at blive på arbejdspladsen.

Tabel 4. Ønsker ikke at være på arbejdsplads om fem år (procent)

Ønsker du at være på din nuværende arbejdsplads om fem år?	
Nej i pct.	14

4. Opbakning og barrierer

Baggrunden for, at denne undersøgelse blev iværksat, var blandt andet en række henvendelser fra social- og sundhedsassistenter, der fremhævede, at de savnede opbakning til at kunne udvikle sig på deres arbejdsplads.

I dette afsnit præsenteres de svar, som social- og sundhedsassistenterne er kommet med i forhold til spørgsmål, der berører de faktorer, der har betydning for deres situation og deres udviklingsvilkår på jobbet.

De vigtigste konklusioner i afsnittet er:

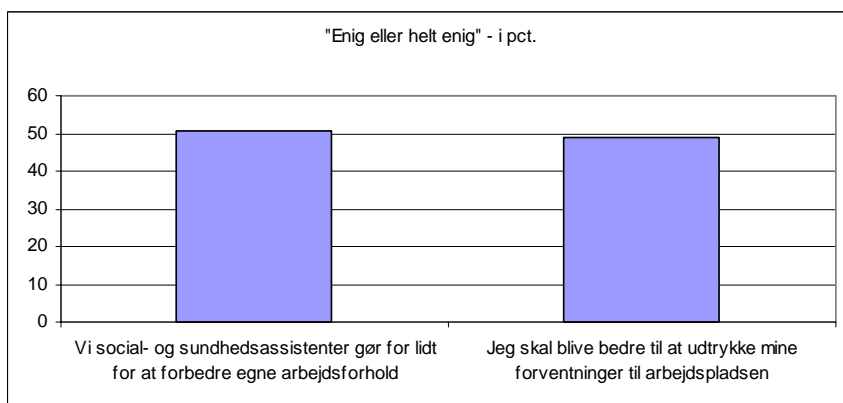
- Halvdelen af social- og sundhedsassistenterne mener, at de selv kan gøre mere for at fremme deres situation på arbejdspladsen.
- Generelt oplever social- og sundhedsassistenterne god opbakning fra deres ledere, men knap hver fjerde peger på, at de (social- og sundhedsassistenter) er for dårlige til at udnytte den opbakning, de får.
- To ud af fem peger på, at oversygeplejersker bremser social- og sundhedsassistenternes muligheder på arbejdspladsen.

4.1. Selvkritik hos social- og sundhedsassistenterne

Social- og sundhedsassistenter peger blandt andet på muligheder hos dem selv, både som gruppe og som enkeltindivider, når de bliver bedt om at vurdere mulighederne for at forbedre deres egne arbejdsforhold.

Cirka hver anden social- og sundhedsassistent er af den opfattelse, at både de selv og deres kolleger kan spille en større rolle, når det drejer sig om at påvirke forholdene på arbejdspladsen. Således peger hver anden på, at de skal blive bedre til at udtrykke de forventninger som han/hun har til sin arbejdsplads (se figur 4).

Figur 4. Vi gør for lidt for at forbedre egne arbejdsforhold/skal blive bedre til at udtrykke forventninger til arbejdspladsen (procent)

4.2. Opbakning fra nærmeste leder

Langt hovedparten af social- og sundhedsassistenterne oplever opbakning fra den nærmeste leder i det daglige arbejde. Fire ud af fem er enten enige eller helt enige i udsagnet: "Jeg får opbakning fra min nærmeste leder i det daglige arbejde" (se tabel 5).

Tabel 5. Opbakning fra nærmeste leder i det daglige (procent)

Jeg får opbakning fra min nærmeste leder i det daglige arbejde	
enig + helt enig	81 %

En femtedel af social- og sundhedsassistenterne mener, at de kan være bedre til også at udnytte opbakningen. Således peger 19 procent på, at de er for dårlige til at udnytte den opbakning, de får fra deres nærmeste leder (se tabel 6).

Tabel 6. For dårlige til at udnytte den opbakning vi får (procent)

Vi social- og sundhedsassistenter er for dårlige til at udnytte den opbakning vi får fra vores ledelse (af samtlige)	
enig + helt enig	19 %

4.3. Opbakning fra kollegaer

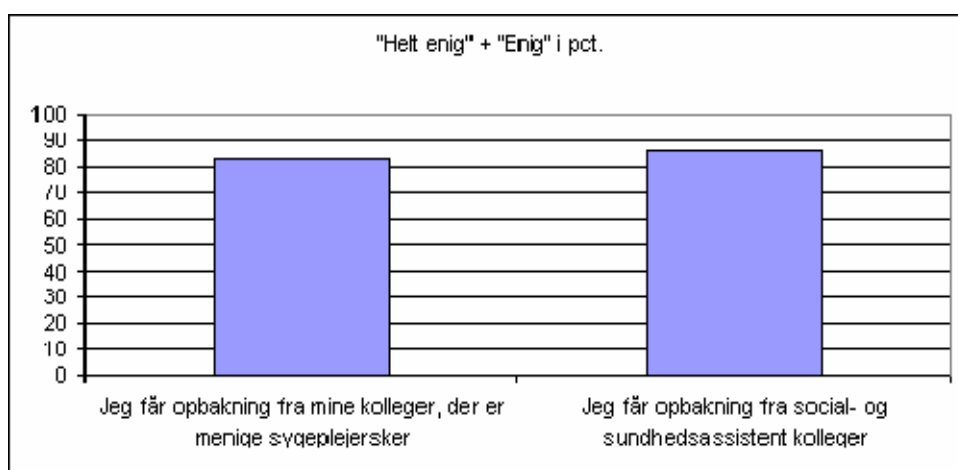
Ses der på opbakning fra kollegaerne, er der næsten enslydende positive bedømmelser uanset hvilke faggrupper, der tales om.

83 procent er enige eller helt enige i, at de får opbakning fra de kolleger, der er menige sygeplejersker (se figur 5).

86 procent er enige eller helt enige i, at de får opbakning fra social- og sundhedsassistent kolleger.

Der er således en bred opfattelse af, at man som social- og sundhedsassistent får opbakning fra sine kolleger.

Figur 5. Enige i at de får opbakning (procent)

4.4 Bremser for social- og sundhedsassistenternes udvikling

Social- og sundhedsassistenterne oplever forskellige barrierer for udvikling af deres arbejdsfelt. Det er imidlertid ikke inden for deres egen gruppe, at social- og sundhedsassistenterne ser, at der nogen, der bremser deres udviklingsmuligheder.

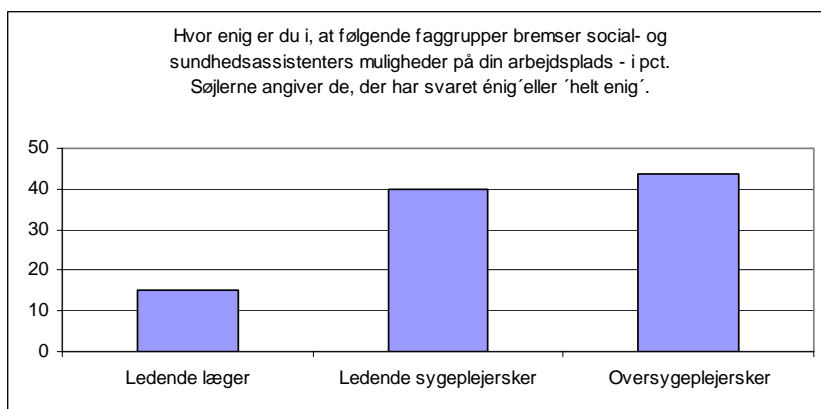
Det er således kun cirka hver 20. social- og sundhedsassistent (5 procent), der er enige eller helt enige i, at deres egen faggruppe bremser deres muligheder på arbejdspladserne (se tabel 7).

Tabel 7. Bremser for muligheder på arbejdsplads

Hvor enig er du i, at følgende faggrupper bremser social- og sundhedsassistenternes muligheder på din arbejdsplads - i pct. (enig + helt enig)	
Social- og sundhedsassistenter	5 %
Sygehjælpere	7 %

Omkring 40 procent af social- og sundhedsassistenterne peger både på ledende sygeplejersker og oversygeplejersker, når de skal anviser faggrupper, der bremser social- og sundhedsassistenternes muligheder på arbejdspladsen (se figur 6).

Figur 6. Faggrupper der bremser muligheder (procent)

Der er markant forskel på opfattelsen af, hvilken betydning de forskellige faggrupper har for social- og sundhedsassistenternes muligheder på arbejdspladsen. Hvor 15 procent peger på, at ledende læger er en barriere for social- og sundhedsassistenternes muligheder på arbejdspladsen, er de tilsvarende tal for henholdsvis ledende sygeplejersker og oversygeplejersker 40 procent og 44 procent.

5. Kompetenceudvikling og efteruddannelse for social- og sundhedsassistenter

I dette afsnit ses på de uddannelsesmæssige vilkår, som social- og sundhedsassistenter har. Blandt andet belyses omfanget af uddannelsesaktiviteter, som social- og sundhedsassistenterne har deltaget i inden for de seneste 3 år.

De vigtigste konklusioner i afsnittet er:

- 2 ud af 3 social- og sundhedsassistenter får opbakning fra nærmeste leder til uddannelse og faglig udvikling.
- Intern uddannelse er den mest hyppige uddannelsesform. Mere end hver anden har deltaget i intern uddannelse inden for de seneste 3 år.
- AMU-kurser har lidt mere end hver fjerde social- og sundhedsassistent deltaget i inden for de seneste 3 år.
- 60 procent af social- og sundhedsassistenterne svarer, at der er en kompetenceudviklingsplan for social- og sundhedsassistenter på arbejdspladsen.

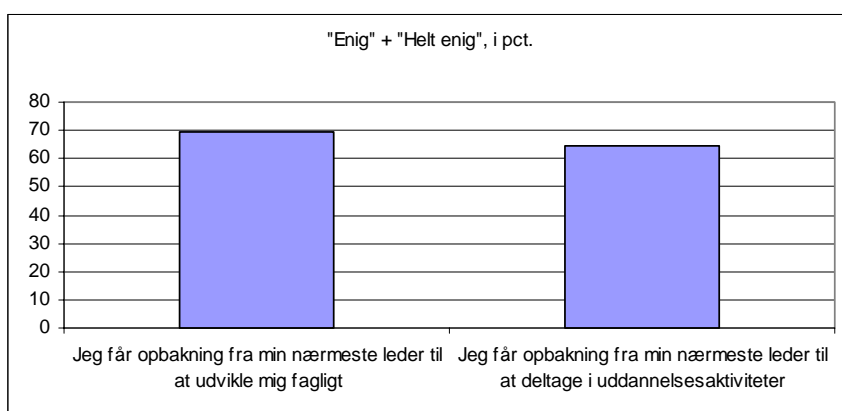
5.1. Opbakning til faglig udvikling

Helt centralt for social- og sundhedsassistenter er deres muligheder for faglig udvikling og muligheder for at deltage i uddannelsesaktiviteter. Social- og sundhedsassistenterne er blevet spurgt om, hvorledes de oplever opbakningen fra nærmeste leder til at udvikle sig fagligt og opbakning til at deltage i uddannelsesaktiviteter.

Figur 7 nedenfor viser, at lidt mere end 2 ud af 3 får opbakning fra nærmeste leder til at udvikle sig fagligt (69 procent). Og 2 ud af 3 (65 procent) mener, at de får opbakning fra nærmeste leder til at deltage i uddannelsesaktiviteter.

Samlet set er der således tale om, at flertallet vurderer, at der er opbakning til udvikling og uddannelse. Det skal ses i forhold til, at mere end 8 ud af 10 peger på, at nærmeste leder bakker om dem generelt set.

Figur 7. Opbakning fra leder til uddannelse og udvikling (procent)

5.2. Deltagelse i uddannelse

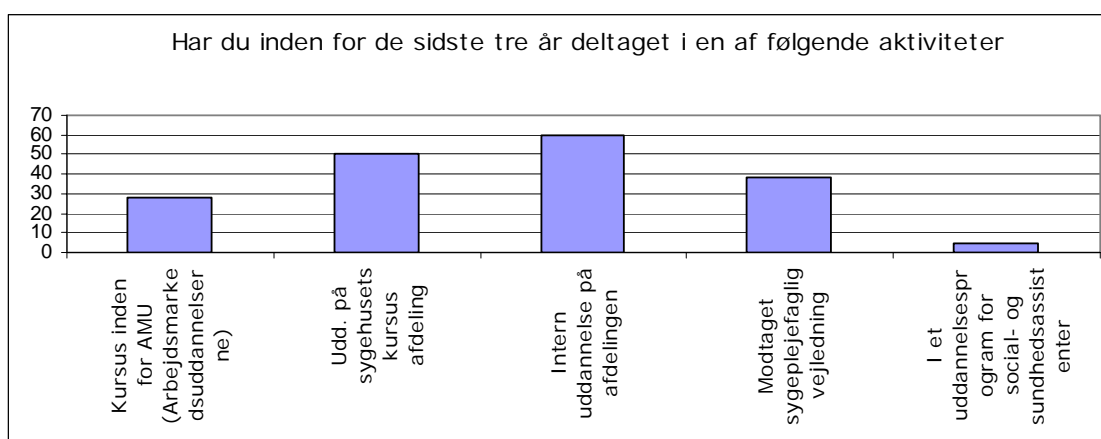
Hver fjerde social- og sundhedsassistent (29 procent) har inden for de seneste tre år været på et AMU-kursus (se figur 8).

Intern uddannelse fylder mest. Halvdelen (51 procent) har fået uddannelse på sygehusets kursusafdeling. 60 procent har deltaget i intern uddannelse på deres afdeling.

Mere end hver tredje social- og sundhedsassistent (38 procent) har modtaget sygeplejefaglig vejledning inden for de seneste tre år.

Særlige uddannelsesprogrammer for social- og sundhedsassistenterne er ikke særlig udbredte og er de mest sjældne blandt de uddannelsesrelaterede aktiviteter, der er spurgt til i spørgeskemaet. Hver 20. (5 procent) har inden for de seneste tre år deltaget i den type uddannelse.

Figur 8. Uddannelsesaktiviteter de sidste tre år (procent)

5.3. Kompetenceudviklingsplan

60 procent af social- og sundhedsassistenterne oplyser, at der er en kompetenceudviklingsplan på arbejdspladsen (se figur 9). Godt 20 procent af social- og sundhedsassistenterne svarer, at der ikke er en kompetenceudviklingsplan på deres arbejdsplads. Godt 15 procent ved ikke, om der er en kompetenceudviklingsplan.

I den forbindelse skal det nævnes, at det er bemærkelsesværdigt, at kun 57 procent svarer bekræftende på "Jeg har haft MUS (medarbejderudviklingssamtale)".

Figur 9. Kompetenceudviklingsplan på min arbejdsplads (procent)

6. På hvilke afdelinger er social- og sundhedsassistenterne ansat, og hvordan ser beskæftigelsesudviklingen ud?

I dette afsnit vil det blive belyst, på hvilke sygehusafdelinger social- og sundhedsassistenter er ansat. Og antallet af social- og sundhedsassistenter på sygehusene beskrives.

De vigtigste konklusioner i afsnittet er:

- Antallet af social- og sundhedsassistenter på sygehusene har de seneste år været stigende. Men det er sket samtidig med, at antallet af sygehjælpere og plejere har været faldende. Når man ser på alle tre grupper under ét på sygehusene, har der været et samlet fald de seneste år. Det er sket i en periode, hvor det samlede antal ansatte på landets sygehuse har været stigende.
- De fleste social og sundhedsassistenter arbejder på det somatiske område (tre ud af fire), og en fjerdedel arbejder på det psykiatriske område.

6.1. Social- og sundhedsassistenternes fordeling på afdelingstyper

Cirka 3 ud af 4 (77 procent) af svarpersonerne oplyser, at de er ansat inden for det somatiske område. De resterende er beskæftiget inden for det psykiatriske område. Se tabel 8 nedenfor.

Mere end hver tredje social- og sundhedsassistent, der er ansat på et sygehus, arbejder på en medicinsk afdeling (34 procent). Godt hver fjerde social- og sundhedsassistent arbejder inden for det kirurgiske område (27 procent).

Hver 10. social- og sundhedsassistent, der arbejder på sygehus, er beskæftiget på en lukket psykiatrisk afdeling. Også de åbne afdelinger inden for psykiatrien beskæftiger 10 procent af de sygehusansatte.

Tabel 8. Hvor arbejder du som social- og sundhedsassistent?

	Medicinsk afdeling	Kirurgisk afdeling	Andet arbejde på somatisk hospital	Åben afdeling (psykiatrisk hospital)	Lukket afdeling (psykiatrisk hospital)	Andet arbejde på psykiatrisk hospital/distriktskykiatrisk regi
Fordeling i pct. på afdelingstype	34 %	27 %	16 %	10 %	10 %	3 %

6.2. Beskæftigelsesstatistikken viser fald i antallet af social- og sundhedsassistenter, plejere og sygehjælpere under ét på sygehusene

Ser man nærmere på beskæftigelsesudviklingen på sygehusene for de tre FOA-grupper: social- og sundhedsassistenter, sygehjælpere og plejere, kan man se, at antallet af social- og sundhedsassistenter har været stigende de seneste år. Til gengæld er antallet af plejere og sygehjælpere faldet. Se tabel 9 nedenfor.

Samlet set er de tre FOA-grupper på sygehusene faldet med 10 procent fra november 2002 til november 2005.

I samme periode er antallet af sygeplejersker på sygehusene steget med ca. 3 procent, og ser man på det totale antal ansatte på sygehusene, er det steget med 1 procent. Andelsmæssigt har de tre grupper altså været faldende.

Tabel 9. Social- og sundhedsassistenter, plejere og sygehjælpere på sygehusene november 2002-november 2005

Sygehusansatte	Nov. 2002	Nov. 2003	Nov. 2004	Nov. 2005	2002-2005 %
Plejere/plejeassistenter	947	838	742	644	-32 %
Social- og sundhedsassistentelever	931	1.271	1.334	1.123	21 %
Social- og sundhedsassistenter	5.641	5.773	5.817	5.931	5 %
Sygehjælpere	3.211	2.725	2.271	1.920	-40 %
I alt	10.729	10.607	10.165	9.619	-10 %

(Kilde: FLD – Det fælleskommunale Løndatakontor og www.sygehusansatte.dk)

Sundhedsstyrelsen opgør også antallet af ansatte på sygehusene. Disse tal er dog lidt ældre (fra 2004) og indgår derfor ikke i denne rapport.

Tendensen i Sundhedsstyrelsens data frem til 2004 er dog den samme som i FLD's statistik, som er gengivet i tabellen ovenfor.

I Sundhedsstyrelsens statistik er det imidlertid muligt at fordele antallet af ansatte på henholdsvis somatikken og psykiatrien. Når man ser på fordelingen mellem FOA-grupperne og sygeplejerskerne tegner der sig en nogenlunde ens udvikling på begge områder. Antallet af sygeplejersker har været stigende på begge områder, mens det samlede antal af plejere, sygehjælpere og social- og sundhedsassistenter under ét har været faldende (om end faldet forholdsmæssigt er lidt mindre på det psykiatriske område end på somatikken).

6.3. Sådan oplever de ansatte social- og sundhedsassistenter beskæftigelsesudviklingen

Halvdelen af svarpersonerne mener, at antallet af social- og sundhedsassistenter, sygehjælpere og plejere er cirka det samme som for tre år siden. 29 procent mener, at der er færre, og 17 procent mener, at der er flere. Se tabel 10 nedenfor.

Tabel 10. Sådan oplever de ansatte social- og sundhedsassistenter beskæftigelsesudviklingen

	Samtlige social- og sundhedsassistenter
Der er flere social- og sundhedsassistenter, sygehjælpere og plejere i afdelingen nu, end for tre år siden	17 %
Antallet af social- og sundhedsassistenter, sygehjælpere og plejere er cirka det samme nu, som for tre år siden	51 %
Der er færre social- og sundhedsassistenter, sygehjælpere og plejere i afdelingen nu, end for tre år siden	29 %
Ved ikke	4 %

Svarpersonernes oplevelse af udviklingen på området svarer meget godt overens med den statistiske udvikling (se tabel 9). Der har været et fald i antallet af ansatte, når man ser på de tre grupper under ét.

6.4. Udviklingsmønstre fordelt på afdeling - somatikken

De adspurgte er blevet bedt om at vurdere udviklingen af "FOA-grupperne" (social- og sundhedsassistenter, sygehjælpere og plejere) på deres afdeling gennem de seneste tre år. Se svarene i tabel 11 nedenfor.

Samlet set mener cirka halvdelen (49 procent) af alle de ansatte social- og sundhedsassistenter i somatikken, at antallet i "FOA-grupperne" er uændret. Hver tredje (32 procent) mener, at der er færre i deres afdeling fra "FOA-grupperne" end for tre år siden. 15 procent mener, at der er flere.

Tabel 11. Udsagn fra ansatte på somatiske afdelinger – opgjort i procent

	Medicinsk afdeling	Kirurgisk afdeling	Andet arbejde på somatisk hospital	Alle somatisk ansatte
Der er flere social- og sundhedsassistenter, sygehjælpere og plejere i afdelingen nu, end for tre år siden	14 %	14 %	18 %	15 %
Antallet af social- og sundhedsassistenter, sygehjælpere og plejere er cirka det samme nu, som for tre år siden	48 %	50 %	49 %	49 %
Der er færre social- og sundhedsassistenter, sygehjælpere og plejere i afdelingen nu, end for tre år siden	36 %	30 %	27 %	32 %
Ved ikke	2 %	7 %	6 %	4 %

6.5. Udviklingsmønstre fordelt på afdeling - psykiatrien

Rettes blikket mod de udsagn, der kommer fra social- og sundhedsassistenter ansat inden for psykiatrien, tegner der sig nogenlunde samme billede som i somatikken. Godt og vel halvdelen (55 procent) mener, at antallet er cirka det samme som for tre år siden (se tabel 12).

Der er dog en lille overvægt, som mener, at der er flere social- og sundhedsassistenter, sygehjælpere og plejere i afdelingen nu end for tre år siden: 22 procent siger, at der flere, og 18 procent siger, at der er færre. Der skal dog tages forbehold for tallene for de ansatte inden for psykiatrien, da det er en mindre gruppe, hvilket giver en større usikkerhed.

Tabel 12. Udsagn fra ansatte inden for psykiatrien – opgjort i procent

	Åben afdeling (psykiatrisk hospital)	Lukket afdeling (psykiatrisk hospital)	Andet arbejde på psykiatrisk hospital/distrikts-psykiatrisk regi	Alle psykiatrisk ansatte
Der er flere social- og sundhedsassistenter, sygehjælpere og plejere i afdelingen nu, end for tre år siden	10 %	28 %	50 %	22 %
Antallet af social- og sundhedsassistenter, sygehjælpere og plejere er cirka det samme nu, som for tre år siden	66 %	49 %	36 %	55 %
Der er færre social- og sundhedsassistenter, sygehjælpere og plejere i afdelingen nu, end for tre år siden	19 %	18 %	14 %	18 %
Ved ikke	5 %	5 %	0 %	5 %

6.6. Udviklingsmønstre for sygeplejersker fordelt på afdelingstype

Pleje- og omsorgsdelen på hospitalet er typisk placeret hos to grupper - FOA-gruppen og sygeplejerskerne. Der er i undersøgelsen spurgt til ansættelse af sygeplejersker på den afdeling, hvor de adspurgte social- og sundhedsassistent er ansat. Det sker for at undersøge, hvordan social- og sundhedsassistenterne oplever udviklingen i sammensætningen af personalegrupperne.

Både på de medicinske og kirurgiske afdelinger mener ca. 40 procent, at der er flere sygeplejersker på deres afdeling end for tre år siden (se tabel 13).

På medicinske afdelinger mener cirka hver 10. social- og sundhedsassistent, at der er færre sygeplejersker på deres afdeling end for tre år siden. Blandt social- og sundhedsassistenter på kirurgiske afdelinger er det hver 20. social- og sundhedsassistent, der peger på, at der er færre sygeplejersker på deres afdeling end for tre år siden.

Tabel 13. Udvikling af sygeplejerske på afdelingen (somatisk) - opgjort i procent.

	Medicinsk afdeling	Kirurgisk afdeling
Der er flere sygeplejersker i afdelingen nu, end for tre år siden	38 %	40 %
Antallet af sygeplejersker er cirka det samme nu som for tre år siden	45 %	45 %
Der er færre sygeplejersker i afdelingen nu, end for tre år siden	11 %	5 %
Ved ikke	6 %	10 %

7. Rekrutteringssituationen

Social- og sundhedsassistenterne er blevet spurgt om, hvorledes rekrutteringssituationen er for deres afdeling.

De vigtigste konklusioner er:

- 2 ud af 3 peger på, at det er let at skaffe social- og sundhedsassistenter, når der er ledige stillinger inden for psykiatrien.
- 3 ud af 4 siger, at det er let at få fat på social- og sundhedsassistenter, når der er ledige stillinger inden for somatikken.

7.1. Psykiatrien

2 ud af 3 social- og sundhedsassistenter (63 procent) i psykiatrien peger på, at det er let at få fat i social- og sundhedsassistenter, når der er en ledig stilling (se tabel 14). Kun hver fjerde social- og sundhedsassistent (27 procent) peger på, at det er let at få fat i sygeplejersker, når der er en ledig stilling.

Tabel 14. Social- og sundhedsassistenter i psykiatrien om rekruttering

"Det er let at få fat i social- og sundhedsassistenter, når der er en ledig stilling"		"Det er let at få fat i sygeplejersker, når der er en ledig stilling"	
Helt enig	30 procent		11 procent
Enig	34 procent		16 procent
I alt	63 procent		27 procent

7.2. Somatikken

Også på det somatiske område er det generelle billede ifølge besvarelserne, at det er lettere at rekruttere social- og sundhedsassistenter end sygeplejersker. Men inden for det somatiske område er tendensen langt mindre udtalt.

59 procent af social- og sundhedsassistenterne mener, at det er let at rekruttere sygeplejersker til deres afdeling. Tilsvarende peger 74 procent på, at det er let at rekruttere social- og sundhedsassistenter (se tabel 15).

Tabel 15. Social- og sundhedsassistenter i somatikken om rekruttering

"Det er let at få fat i social- og sundhedsassistenter, når der er en ledig stilling"		"Det er let at få fat i sygeplejersker, når der er en ledig stilling"	
Helt enig	39 procent		26 procent
Enig	35 procent		33 procent
I alt	74 procent		59 procent

Bilag 1 – Metode

Deltagerne i undersøgelsen er tilfældigt udvalgt. Det er sikret, at de udvalgte er repræsentative, hvad angår alder og geografi. Undersøgelsen er gennemført postalt. Der er udsendt 1579 spørgeskemaer. 30 var uanbringelige eller blev af andre årsager returneret uåbnet. Der er indkommet 581 gyldige besvarelser. Cirka 35 yderligere end de 581 returnerede spørgeskemaet, men de var af forskellige grunde ugyldige. Årsagerne kan være ledighed, nyt ansættelsessted uden for sygehusområdet eller andet.

De 581 gyldige besvarelser giver en svarprocent på 38, når de 30 uanbringelige fratrækkes de 1579 udsendte spørgeskemaer. De ikke-godkendte besvarelser er ikke fratrukket i bruttobestanden på 1579.

En svarprocent på 38 er relativ lav, men skyldes dels, at der ikke blev gennemført en rykkerprocedure, dels var der relativ kort svarfrist (7 dage), og dels er det erfaringsmæssigt således, at en række medlemmer undlader at besvare skriftlige henvendelser. Den mere effektive datafangstmodel – telefonopkald til medlemmerne – blev fravalgt. Primært af økonomiske grunde.

Design af spørgeskemaet er udarbejdet af FOA. Udsendelse af spørgeskemaer samt indsamling og systematisering af data er foretaget af JVN-data. FOA har udarbejdet analyserne og denne rapport.

Bilag 2 - Spørgsmål

Hvor arbejder du som social- og sundhedsassistent?

(Sæt kun ét kryds)

- (1) Medicinsk afdeling
- (2) Kirurgisk afdeling
- (3) Andet arbejde på somatisk hospital
- (4) Åben afdeling (psykiatrisk hospital)
- (5) Lukket afdeling (psykiatrisk hospital)
- (6) Andet arbejde på psykiatrisk hospital/distriktpsikiatrisk regi

Her kommer nogle spørgsmål om bemanning på din afdeling set over en tre årig periode. Hvis du har været ansat mindre end tre år, kan du eventuelt spørge dine kolleger.

Social- og sundhedsassistenter, sygehjælpere og plejere

(Sæt kun ét kryds)

- (1) Der er flere social- og sundhedsassistenter, sygehjælpere og plejere i afdelingen nu, end for tre år siden
- (2) Antallet af social- og sundhedsassistenter, sygehjælpere og plejere er cirka det samme nu, som for tre år siden
- (3) Der er færre social- og sundhedsassistenter, sygehjælpere og plejere i afdelingen nu, end for tre år siden
- (4) Ved ikke

Sygeplejersker

(Sæt kun ét kryds)

- (1) Der er flere sygeplejersker i afdelingen nu, end for tre år siden
- (2) Antallet af sygeplejersker er cirka det samme nu som for tre år siden
- (3) Der er færre sygeplejersker i afdelingen nu, end for tre år siden
- (4) Ved ikke

**Alle faggrupper - dvs. læger, sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter m.fl.
(Sæt kun ét kryds)**

- (1) Der er flere ansatte end for tre år siden
- (2) Antallet af ansatte er cirka det samme nu som for tre år siden
- (3) Der er færre ansatte end for tre år siden
- (4) Ved ikke

Har din afdeling en normering for, hvor mange af hver faggruppe (sygeplejersker, sygehjælpere/plejere/social- og sundhedsassistenter) der skal være i dag-, aften- og nattevagt?

- (1) Ja
- (2) Nej
- (3) Ved ikke

**Fraviger man i nogen tilfælde den normeringsregel?
(Sæt gerne flere krydser)**

- (1) I forbindelse med weekendvagter
- (2) I forbindelse med aften/nattevagter
- (3) I forbindelse med højtider (jul, påske, pinse)
- (4) I forbindelse med kurser
- (5) I forbindelse med almindelige dagvagter

**Hvordan er din status i forhold til følgende opgaver?
(Sæt alle de krydser du vil)**

	Udfører	Har udført, men må ikke længere	Vil gerne udføre i fremtiden, men mangler oplæring	Vil gerne udføre, men må ikke
Pleje	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
omsorg	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Medicingivning	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Samtaler	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Stuegang	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Kontaktperson	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Skriftlig dokumentation	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Information	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Apoteksbestillinger	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Labotorieprøvebestillinger	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Terapeutiske samtaler	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Droppleje	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Koordinere udskrivningsforløb	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Undervise og vejlede elever	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Kontakt og samarbejde med pårørende	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Gruppe/teamleder funktion	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Vejledning og undervisning af patienter	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

**Her kommer et spørgsmål, der handler om arbejdsforholdene som social- og sundhedsassistenter har. Angiv, hvor enig du er i følgende udsagn:
(Sæt kun ét kryds i hver række)**

	Helt enig	Enig	Ved ikke	Uenig	Helt uenig
Den ledende sygeplejerske giver udtryk for, at hun værdsætter social- og sundhedsassistenter som arbejdskraft	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Min tillidsrepræsentant skal være bedre til at argumentere for min faggruppe over for ledelsen	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Der er en kompetenceudviklingsplan for social- og sundhedsassistenter på min arbejdsplads	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Min arbejdsplads har nedskrevet noget om kompetenceudvikling for social- og sundhedsassistenter	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Kompetenceudviklingsplan en følges ikke	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Min fagforening gør for lidt for mig	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Vi social- og sundhedsassistenter gør for lidt for at forbedre egne arbejdsforhold	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Jeg skal blive bedre til at udtrykke mine forventninger til arbejdspladsen	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐

**Nye medarbejdere i afdelingen
(Sæt kun ét kryds i hver række)**

	Helt enig	Enig	Ved ikke	Uenig	Helt uenig
Det er let at få fat i social- og sundhedsassistenter, når der er en ledig stilling	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Det er let at få fat i sygeplejersker, når der er en ledig stilling	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Ved nye ansættelser er det min leder, der alene træffer alle beslutninger	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Ved nye ansættelser giver ledelsen social- og sundhedsassistenter medindflydelse	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Ved nye ansættelser giver ledelsen sygeplejersker medindflydelse	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐

Faggrupper der er barrierer for social- og sundhedsassistenter.

Hvor enig er du i, at følgende faggrupper bremser social- og sundhedsassistenteres muligheder på din arbejdsplads.

(Sæt kun ét kryds i hver række)

	Helt enig	Enig	Ved ikke	Uenig	Helt uenig
Ledende læger	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Andre læger	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Sygeplejersker	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Ledende sygeplejersker	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Oversygeplejersker	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Sygehjælpere	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Plejere	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Social- og sundhedsassistenter	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐

Uddannelse.

Har du inden for de sidste tre år deltaget i en af følgende aktiviteter.

(Sæt så mange krydser du vil)

- (1) Kursus inden for AMU (Arbejdsmarkedsuddannelserne)
- (2) Sygehusets kursus afdeling
- (3) Intern uddannelse på afdelingen
- (4) Intern systematisk oplæring i særlige funktioner/opgaver
- (5) Modtaget sygeplejefaglig supervision
- (6) Modtaget sygeplejefaglig vejledning
- (7) Kursus i FOA - Fagforeningen
- (8) I et uddannelsesprogram alle på afdelingen skal følge
- (9) Jeg har haft MUS (medarbejderudviklingssamtale)
- (10) Jeg har haft MUS (medarbejderudviklingssamtale) inden for det seneste år
- (11) I et uddannelsesprogram for social- og sundhedsassistenter
- (12) Jeg har ikke deltaget i nogen af ovennævnte aktiviteter

Her kommer nogle spørgsmål om, hvorvidt du får opbakning, og af hvem i forbindelse med dit arbejde.

Opbakning.

Angiv, hvor enig du er i følgende:

(Sæt kun ét kryds i hver række)

	Helt enig	Enig	Ved ikke	Uenig	Helt uenig
Jeg får opbakning fra min nærmeste leder i det daglige arbejde	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Jeg får opbakning fra min nærmeste leder til at deltage i uddannelsesaktiviteter	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Jeg får opbakning fra min nærmeste leder til at udvikle mig fagligt	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Jeg får opbakning fra social- og sundhedsassistent kolleger	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Jeg får opbakning fra mine kolleger, der er menige sygeplejersker	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Vi social- og sundhedsassistenter er for dårlige til at udnytte den opbakning vi får fra vores ledelse	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐

Din fremtid på arbejdsmarkedet.

Ønsker du at være på din nuværende arbejdsplads om 5 år?

(1) Ja

(2) Nej

**Realistisk set tror jeg, at jeg om fem år er i job:
(Sæt kun ét kryds)**

- (1) På samme arbejdssted, hvor jeg arbejder nu
- (2) I en anden afdeling på et somatisk sygehus
- (3) I en anden afdeling på et psykiatrisk sygehus
- (4) I ældreplejen i en kommune
- (5) I et andet jobområde, der ligger helt uden for mit fag
- (6) Jeg er ikke længere på arbejdsmarkedet
- (7) I de nye lokale sundhedscentre
- (8) Andet

Kommentarfelt.

Her er ordet frit...
